

for biopsi av lymfeknuter og stadievrdering i kreftdiagnostikk. Dette temaet er viet god plass, dog med mye oppmerksomhet på instrumentutvikling (fire kapitler). Det er noen gjentakelser, blant annet blir ultralyd-fysikk berørt i flere av kapitlene. Det er unødvendig så lenge det også er viet et eget kapittel.

Videoillustrasjonene er dessverre ikke godt nok utnyttet. Når man må skifte medium for å se illustrasjonene, burde de kunne stå på egen hånd. Manglende «figurtekst» eller kommentar gjør at de gir utilstrekkelig informasjon, og feilindeksing av illustrasjonene forekommer enkelte steder (f.eks. «Use of ultrasound for central venous access»). Videoillustrasjonene til kapitlene om endoskopisk ultralyd er mer informative, flere av dem med animasjoner som tar seeren «inn i» bronkialtreet og viser hvor endoskopi- og ultralydbilder er tatt opp.

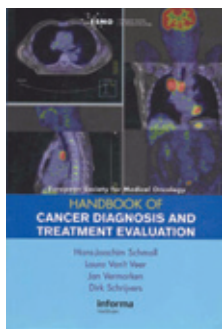
Mange av kapitlene gir fin oversikt innen emnet, men boken fremstår som tematisk spredt, iallefall etter norske forhold. Dette skyldes nok delvis at f.eks. i USA er lunge- og intensivmedisin nært koblet enn det som er vanlig i Norge. Her hjemme er dette en bok for spesielt interesserte lungemedisinere eller intensivmedisinere.

Andreas W. Espinoza

Anestesi og intensivklinikken
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Enkel håndbok om kreftdiagnose og evaluering av behandling

Schmoll H-J, Van't Veer, Vermorken J et al, red.
ESMO handbook of cancer diagnosis and treatment evaluation
156 s, tab ill. New York, NY: Informa Healthcare, 2009. Pris USD 100
ISBN 978-0-415-39086-6

Dette er en liten og oversiktlig håndbok i en serie fra European Society for Medical Oncology (ESMO). Målgruppen er først og fremst onkologer (herunder leger under spesialistutdanning) og andre klinikere som er involvert i diagnose, behandling og evaluering av behandlingsresultater for kreftpasienter. Håndboken kan nok også være nyttig for medisinstudenter og for kreftsykepleiere som ønsker en kortfattet oversikt, ikke minst ved oppgaveskriving for undervisningsformål. Den inneholder korte kapitler om patologi, biomarkører,

moderne bildemodaliteter for utredning av kreft, prosedyrer for stadieinndeling og prognostisering, valg av behandlingsmodaliteter, summarisk om selvbehandlingsformene, samt konsentrerte oversikter over akutte og kroniske bivirkninger av kreftbehandling. Det lille og lommevennlige formatet er både en fordel og en svakhet. Man får korte og greie oversikter vedrørende moderne utredning, behandling og evaluering av kreftpasienter, i tråd med internasjonale normer. På den annen side vil man i praksis finne mye av slike oversikter, til dels med større detaljnivå og mer tilpasset norske forhold i *Cytostatikaboken* (som nå foreligger i ny trykt utgave og vel vil finnes i nettutgave i løpet av høsten 2009), og i *Kreftsykdommer – en basisbok for Helsepersonell* i 3. utgave (2009).

ESMO-håndboken vil ikke erstatte de mer voluminøse internasjonale håndbøker i onkologi, som bør være tilgjengelig i hvert fall ved onkologiske avdelinger – gjerne ved alle større norske sykehus.

Jeg tror jeg kort vil rubrisere denne ESMO-håndboken som «kjekt å ha», spesielt ved norske kreftpoliklinikker og andre kliniske avdelinger som er mye involvert i moderne kreftbehandling, spesielt medikamentell kreftbehandling. Boken kan være et greit supplement til, men ikke erstatte de norske håndbøker nevnt ovenfor, eller til de mer dyptpløyende oppslagsverker som også bør være tilgjengelig ved sykehusavdelinger som til daglig er involvert i moderne utredning og behandling av kreftpasienter.

Olbjørn Klepp

Kreftavdelingen
Ålesund sjukehus

Oversiktlig om kontroverser i intensivmedisin

Kuhlen R, Moreno R, Ranieri M et al, red.
Controversies in intensive care medicine
521 s, tab, ill. Berlin: Medizinische Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2008.
Pris EUR 65
ISBN 978-3-939069-61-4

European Society of Intensive Care Medicine ga i 2007 ut boken *25 years of progress and innovation in intensive care medicine*. Den ble så godt mottatt at foreningen i forbindelse med kongressen i Lisboa

i 2008 fulgte opp med *Controversies in intensive care medicine*. Dette var også

tema for kongressen. Alle deltakerne og medlemmene i foreningen har fått den. Målgruppen er først og fremst personer som jobber med intensivmedisin til daglig.

Boken er ikke en lærebok, men en drøfting av uavklarte eller kontroversielle emner. De 52 kapitlene er sortert i ni seksjoner: akutt respirasjonssvikt, akutt sirkulasjonssvikt, akutt nyresvikt, sepsis og infeksjon, nevrointensiv behandling, akutt blødning, organisatoriske temaer, kirurgisk intensivbehandling og traumeintensivbehandling, og til slutt en seksjon med andre emner.

Hvert kapittel er skrevet av kjente internasjonale eksperter innenfor de respektive emnene. Det er få nordiske deltakere, og eneste nordmann er Hans Flaatten. Kapitlene er ganske likt oppbygd med en innledning ofte bestående av historikk eller viktig fysiologi, en diskusjon som forklarer grunnlaget for forskjellige «skoleretninger» innenfor behandling, og til slutt forfatterens konklusjon. Denne har ofte en behandlingsanbefaling. Det er rikelig med referanser til hvert kapittel. Boken har stive permer. Språket er engelsk. De fleste kapitler har noen instruktive figurer og tabeller i svart-hvitt. Stikkordsregister er ikke med, uten at det egentlig savnes. Enkelte kapitler har en liste med forklaring av forkortelser.

Redaktørene oppgir at de ikke har tatt høyde for å dekke alle emner. De har imidlertid fått med seg veldig mange, og trolig de viktigste. Lesere vil nok likevel finne temaer de syntes burde vært belyst. Blant annet er ikke steroider ved akutt lungesvikt-syndrom, forebygging av ventilatorassosiert pneumoni (lukket sugesystem, subglottisk drenering med mer) eller soppbehandling diskutert. Kapitlene er kompakte og vel-skrivne. Monitorering av minuttvolum kunne etter mitt ønske vært noe mer utdypet. Det som står er riktignok godt skrevet. Innenfor de emner hvor undertegnede kjenner referansene, virker stoffet veldig godt presentert. Leseren får en meget god og rask innføring i hva som er uavklart, og hva som er dokumentert, av den behandlingen vi gir. Referansene er nyttige.

Generelt virker konklusjonene forfatterne gjør fornuftige sammenliknet med nåværende litteratur og eksisterende retningslinjer. Jeg anbefaler intensivmedisinere, anestesiloger med interesse for intensivmedisin, og spesielt kandidater i Skandinavisk selskap for anestesilogi og intensivmedisin (SSAI) sitt utdanningsprogram i intensivmedisin, å lese boken fra perm til perm. For andre som er interessert i intensivmedisin anbefaler jeg den som oppslagsbok. Kapitlene er korte og egner seg for eksempel godt ved forberedelse av internundervisning i intensivmedisinske emner.

Karl-André Wian

Anestesiologisk avdeling
Sykehuset i Vestfold
Tønsberg